

И́и па́ки дѣ́ако́нъ: **ВѢ́ОИМЕМЪ.**

ѿпо́стоу ѿже что́мъ, ѿла́наѣа же пѣ́ваемъ, дѣ́ако́нъ прѣ́мъ кади́анницѣ и́ дѣ́мѣама, при́ходитъ ко свѣ́щенникѣ, и́ прѣ́мъ благоглаго́внѣ ѿ негѣ, кади́тъ свѣ́тъю трапѣ́зѣ ѿкренѣ́тъ, и́ ѿста́ръ вѣ́къ, и́ сщѣ́нника.

ѿпѣ́лъ же и́по́накъша, глаго́летъ свѣ́щенникъ: **МѢ́рихъ ти́.**

И́и чтѣ́ецъ: и́ дѣ́хови тво́емъ.

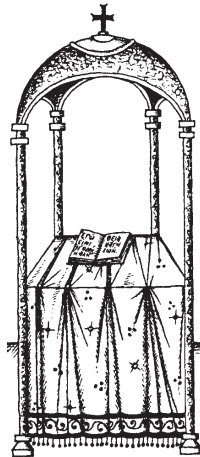
дѣ́ако́нъ: **Прѣ́мъ ѿдро́четъ.**

И́и чтѣ́ецъ: ѿла́наѣа.

сщѣ́нникъ же, сто́дъ прѣ́дъ стѣ́ноу трапѣ́зоу, глаго́летъ мѣ́тъкъ стѣ́.

Моли́тва прѣ́жде ѡ́бѣ́дѣа:

Козгѣ́аи къ се́рдца́хъ на́шихъ, чело́вѣколю́бче Влады́ко, тво́егѣ́ богоро́звѣ́а негѣ́аенный вѣ́тъкъ, и́ мѣ́аенныхъ на́шихъ ѿвѣ́рзи ѿчи, ко ѡ́бѣ́дѣаекихъ тво́ихъ проповѣ́данѣ́и ро́звѣ́аеи. вло́жи къ на́мъ и́и стѣ́ахъ блаже́нныхъ тво́ихъ за́покетѣ́а, да плѣ́тѣ́аи по́хвѣ́ти вѣ́а попра́вше, дѣ́ховное жи́тельство про́идемъ, вѣ́а и́аже ко благоглаго́внѣи тво́емъ, и́и мѣ́адрѣ́тъѣ́аи и́и дѣ́аи. Ты ко ѡ́бѣ́аи просвѣ́щенѣ́аи дѣ́аи и́и чѣ́аеа на́шихъ, Хри́сте́ Бо́же: и́и чѣ́аи сла́вѣ́а ко́звѣ́аеама, ко безнача́льнымъ тво́имъ ѿтѣ́ама, и́и вѣ́аеаама и́и бла́гимъ и́и жнко́творѣ́амаи тво́имъ дѣ́ама, ны́нѣ́ и́и при́сно, и́и во вѣ́ки вѣ́кѣ́ама. ѿми́нь.

дѣ́ако́нъ же, кади́анницѣ ѿло́жнѣа на ѿкы́чноу мѣ́стѣ, при́ходитъ ко сщѣ́нникѣ, и́и подка́ннѣа ѡ́мъ гла́вѣ́а своѣ, держа́ ѿста́ръ кра́йнимъ прѣ́рѣ́тъ и́и ѡ́казѣ́а на стѣ́ноу стѣ́ае, глаго́летъ:

Hospodin kraluje, oděn jest velikolepostí. Oblékl se Hospodin v sílu a přepásal se, neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne. Připraven jest trůn tvůj přede všemi časy, od věčnosti jsi ty. Pozdvihují se řeky, Hospodine, pozdvihují řeky hlasy své; vzpínají vysoko proudy vod vlny své, s hlukem se pohybují vodstva mnohá; avšak nad sílu vln mořských mnohem silnější jest Hospodin na výsostech. Svědectví tvá jsou velmi jistá. Domu tvému svatost náleží, Hospodine, po všechny dny.

Diákon: K Hospodinu modleme se. Pokryj, vладыко!

Kněz, okouřiv druhý pokrovec, pokrývá jím svatý kalich, řka:

Vznešenost tvá zastřela nebe, Kriste, a země plna chvály tvé!

Diákon: K Hospodinu modleme se. Pokryj, vладыко!

Kněz, okouřiv třetí, větší pokrovec (aer), pokrývá jím obojí, řka:

Přikryj nás záštitou křídel svých a zapuď od nás každého nepřítel a odpůrce; v pokoji spravuj život náš, Hospodine, smiluj se nad námi a nad světem svým, a spasíš duše naše jako blahý a lidumil.

Pak, vzav kadidelnici, okuřuje předložené dary, řka třikráte:

Požehnaný jest Bůh náš, jemuž se takto zalíbilo. Sláva tobě!

Diákon pak pokaždě dí:

Vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Při tom se oba vždy zbožně pokloní.

Nato bere diákon kadidelnici a říká:

Ža předložené důstojně dary k Hospodinu modleme se.

Kněz čte modlitbu předložené:

Bože, Bože náš, jenž jsi za pokrm celému světu seslal chléb nebeský – Pána a Boha Ježíše Krista, Spasitele, vykupitele a dobrodince, žehnajícího nám a posvěcujícího nás, sám požehnej předložení toto a přijmi je na nadnebeský obětní ol-

Сщ҃енникъ же, прїемъ кадиальницѣ, глаголетъ мѣтвѣ предложѣна:

Бже, Бже наших, небный хлѣбъ, пици всемѹ мїру, Гда нашего и Бга Ииса Хр҃та послѣднїи, Спсе и ижебачителъ и блгодѣтелъ, блгословѣца и ѡсвѣщающа насъ, самъ блгословїи предложѣнїе еѣ, и прїимї ѣ въ пренѣный твоїи жертвенникъ. Поманї, ѣко блгъ и члвчколюбецъ, прїнесшїхъ и иже ради прїнесоша: и насъ неосудѣны сохрани ко сщ҃еннодѣтствїи бж҃етвенныхъ твоїхъ таннх. Ико ст҃їа и пролавленъ прѣчтноѣ и келколѣпоѣ имѣ твоѣ, Ѡца, и Сна, и ст҃аго Дха, нынѣ и прїсно, и ко вѣки вѣковъ, аминь.

И поемъ творѣтъ ѡпсѣтъ чамо, глагола еице:

Слава тебѣ, Хр҃те Бже, ѡпованїе наше, слава тебѣ.

Дїаконъ: Слава, и нынѣ: Гдн, помилуй, трїжды. Блгословїи.

Сщ҃енникъ глаголетъ ѡпсѣтъ.

ѣце ѡво сѣтъ недѣла:

Воскресый иже мѣртвыхъ Хр҃тосъ истинный:

ѣце ли же нн:

Хр҃тосъ истинный Бгъ наших, молїтвѣми пречїстѣа своѣа Мтр҃е, иже ко ст҃ыхъ Ѡца нашего Basila, архїепїскопа келрїи каппадокїицѣа, великаго, и вѣхъ ст҃ыхъ, помилуетъ и спасетъ насъ, ѣко блгъ и члвчколюбецъ.

Дїаконъ: аминь.

По ѡпсѣтѣ же кадици дїаконъ ст҃ѣо предложѣнїе: чѣже ѡходитъ, и кадици ст҃ѣо трапезѣ кр҃гомъ крестовїднѣо, глагола въ сѣтѣ:

Бо грѣкѣ плѣтїки, во дѣхъ же ехъ дш҃їе ѣко Бгъ, въ раїи же ехъ разбойникѣмъ, и на прѣтѣлѣ кылъ сїи Хр҃тѣ, со Ѡцѣмъ и Дхѣмъ, всѣ исполнѣа неопїсанныи.

Hospodine, spasiž zbožné a vyslyš nás.

Diákon se obrací k lidu a povolává:

Až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Věřící lid zpívá Trojsvatou píseň:

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi (*trikrát*). Sláva Otci, i Synu, i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen. Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi. Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi.

Za zpěvu kněz i diákon říkají také „trisagion“, společně činíce poklony před svatým prestolem.

Na Zjevení Páně a na velkou sobotu se místo „trisagion“ zpívá: „Kteržikoli v Krista pokřtěni jste, Krista jste oblekli. Alleluja.“

Pak praví diákon knězi:

Poveliž, vладыко!

Nato se odeírají k hornímu místu. Kněz cestou říká:

Požehnaný, jenž se běre ve jménu Páně.

Diákon: Požehnej, vладыко, horní trůn!

Kněz: Požehnaný jsi na trůně království svého, jenž na cherubínech spočíváš, vždycky, nyní i přístě, až na věky věkův. Amen.

Po dokončení pěni „trisagia“ praví diákon, který vyšel před svatě dveře:

Pozor mějme!

Kněz (žehnaje lid): Pokoj všem.

Žalmista: I duchu tvému.

Diákon: **V**elemoudrost!

Žalmista čte pokrimen z žalmu Davidova.

Diákon (po ukončení zpěvu prokřimenu): **V**elemoudrost!

Žalmista: Čtení z listu svatého apoštola ... (Čtení ze skutků apoštolských... Apod.)

Скончавшѹа же тропаріѹ, приходнѣхъ діаконъ вѣнзъ стѣхъ двѣрній, ѿ показꙋдѣи
 Ѿраремѣ, пѣрѣче ѿѣво ко ікѡнѣ хрѣтѡвѣ глаголетъ:

Гди, спашіи благочестнѣхъ, ѿ ѡбелѣшии ны.

Тѣже набодинѣ, глагола ко вѣнѣ стѡдѣщимъ вѣвѣрѣннѣ:

И ко вѣкѣи вѣкѡвѣхъ.

днѣхъ: ЯМІНЬ.

Пѣвѣмꙋ же тригвѣточꙋ, глаголетъ ѿ сѣмѣи, іерей же ѿ діаконъ, тригѣтѣе,
 творѣще вѣснѣѣ ѿ поклоныи три предъ стѡю тригѣтѣе.

На вѣоавлѣніе ѿ вѣ вѣвѣннѣхъ же сꙋбѣотꙋ поитѣхъ (вѣвѣрѣво же тригѣтѣво) сѣ:
 вѣлицы ко хрѣтѣ крѣтнѣтѣа, ко хрѣтѣ ѡбѣкѡрѣтѣа: ѡмѡлѣа.

Тѣже глаголетъ діаконъ ко іерей:

Повеаи, владѣико.

ѿ шѡдинѣхъ кѣ горнѣмꙋ мѣстꙋ, ѿ сѣіеннѣи шѡдѣ глаголетъ:

Благословѣнѣхъ гвѣдѣи ко імѣ Господнѣ.

Діаконъ: Благословѣи, владѣико, горнѣи прерѣголѣ.

Іерей же: Благословѣнѣхъ сѣи на прерѣголѣ сѣмыи царѣтѣа творѣгꙋ, вѣдѣаи
 на хрѣвѣвѣмꙋхъ, вѣвѣдѣа, нѣнѣѣ ѿ прнѣнѣво, ѿ ко вѣкѣи вѣкѡвѣхъ.

По ісполненіи тригѣтѣво, діаконъ прншѣдѣ предъ свѣтѣа двѣрнѣ, глаголетъ:

Вѡнмемъ.

Іерей же возгласѣетъ: **И** ѿрѣхъ вѣвѣмъ.

ѿ чтѣнѣхъ глаголетъ: ѿ дꙋховнѣ творѣмꙋ.

ѿ пѣкѣи діаконъ: **Пр**емꙋдрѡстѣ.

ѿ чтѣнѣхъ, прѡклѣмнѣхъ, ѡмѡмъ давідовѣхъ.

По сѣмъ діаконъ: **Пр**емꙋдрѡстѣ.

ѿ чтѣнѣхъ надпѣснѣи апѡстѡлѣ: дѣкѣннѣи стѣхъ апѡл чтѣннѣ. **Іан:** Сѡборнѣгꙋ
 поглѣннѣ іакѡвлѣ **Іан:** Петрѡвѣ чтѣннѣ. **Іан:** Вѣ рѣмѣмѡмъ **Іан:** ко-
 рѣндѣмѡмъ **Іан:** галѣтѡмъ поглѣннѣ свѣтѣгꙋ апѡстѡлѣ Пѡвлѣ чтѣннѣ.

tář svůj. Rozpomeň se jako blahý a lidumil na ty, kdož je přinesli a za kteréž přineseno jest, a nás neodsouzeně zachovej v posvátném vykonávání Božských Tajin tvých. Aby se světlo a velebilo přečestné a velikolepé jméno tvé, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Potom k zakončení proskomidie říká:

Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě!

Diákon: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Hospodi, pomiluj. Požehnej!

Kněz říká malé propuštění: (Vstavší z mrtvých) Kristus, pravý Bůh náš, na přímlyvy přečisté Matky své, svatého otce našeho Basila Velikého, archiepiskopa Caesareje Kappadocijské, i všech svatých, nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako blahý a lidumil.

Diákon: Amen.

Po tomto zakončení okuřuje diákon svaté předložení, pak odchází ke svatým dveřím, odhruje oltářní oponu a poté okuřuje svatý prestol okolo na způsob kříže, celý oltář, ikonostas, kněze a celý chrám, řka pro sebe (při okuřování prestolu):

Ve hrobě s tělem, v pekle s duší co Bůh, v ráji pak s lotrem a na trůně s Otcem a Duchem, vše nevystižitelně naplňuje, byl jsi, Kriste!

A pak okuřuje dál, říká je žalm 50. / 51.: Smiluj se nade mnou, Bože...

Po okouření chrámu vchází diákon opět do oltáře, okuřuje svatý prestol a kněze; poté odloží kadidelnici a přistupuje ke knězi. Postavivše se oba před svatým prestolem, modlí se každý pro sebe (kněz se vztaženými rukama), řkouce:

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a dárce života, přijď a usidliž se v nás a očistiž nás od všeliké skvrny a spasiž, Blahý, duše naše. (*Jedenkrát*)

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle. (*Dva-krát; kněz se vztaženými rukama.*) Po ukončení se vždy ukloní a přezehňají.

Прїидїте, поклонїмса, ѡ припадѣмъ ко ХрїстѸ. Спасїи ны, Сынѣ Божїи, во свѣтѣхъ дївнѣхъ Сынї, поѡщина чїи, ѡлїнаѡлїа. (Ѣдїножды)

ѡще же недѣла: Богородьцїи нѣз мѣртвѣхъ поѡщина чїи, ѡлїнаѡлїа. (Ѣдїножды) Тѣже: Ѡбычнѣа тропарїи.

Ѡцїенникъ же глаголетъ мѡтѣхъ сїи:
Долнїтѣа трїсвѣтѣаго пѣнїа:

Нѣже стїи, ѡже во свѣтѣхъ почнѣлїи, ѡже трїсвѣтѣмъ глаголомъ ѡ серафїмѡвѣхъ коупѣѣемъ, ѡ ѡ херувїмѡвѣхъ славолюбнѣмъ, ѡ ѡ всѣхъ небеснѣа силъ поклонѣемъ: ѡже ѡ небытїа во сѣже бытїи привѣдїи всѣхъ, создѣвнѣи человекѣа по ѡбразѸ твоемѸ ѡ по подобїю, ѡ всѣхъ дарованїемъ ѡукрашѣннѣи: даѡи просїемъ премоудрость ѡ разумъ, ѡ не презнѣлїи сорошїающаго, но полагаѡи на спасенїе покалїнїе: сподобнѣи насъ, смиреннѣхъ ѡ недостоинѣхъ рабѣхъ твоїхъ, ѡ въ часъ сїи стїати предъ славою свѣтѣаго твоегѡ жертвенника, ѡ должное тебе поклоненїе ѡ славолюбїе приносїти: слава, владыко, прїимїи ѡ ѡфрѣхъ насъ грѣшнѣхъ трїсвѣтѣю пѣснѣ, ѡ повѣстїи ны благодѣтїю твоею. Прогнїи намъ всѣако сорошїенїе, больное же ѡ некое. Ѡсвѣтїи наша дшїи ѡ тѣлеса, ѡ даждь намъ въ преподабїи слажїи твоеѣ всѣ днїи жнкочїа нашїа: молїтѣами свѣтѣа Богородицы, ѡ вѣхъ свѣтѣхъ, ѡ вѣхъ твоеѣ благоудобнїишнѣхъ.

Ѣда же пѣкци прїидѣтѣ на послѣднїи тропарї, глаголетъ дїакѡнъ ко іерее, поклонѣе всѣхъ слава, ѡ сора въ ршїѣ держѣа тремїи сѣрѣтѣ:

Благоговїи, владыко, время трїсвѣтѣаго.

Іерей же, знаменѣа сїго, глаголетъ:

Икъ свѣтѣ сїи, Божѣ нашѣхъ, ѡ тебе слава возвылїемъ, ѡтѣхъ, ѡ сынѣхъ, ѡ свѣтѣмъ дшїхъ, нынѣ ѡ приено.

Hospodine, rty mé otevři a ústa má zvěstovati budou chválu tvou. (Bez vztažených rukou; ukloní se a přezhají.)

Nato políbí – kněz svatě evangelium (a prestol) – diákon svatý prestol. Pak diákon, skloniv hlavu svou ke knězi a drže orar třemi prsty pravice, dí:

Čas jest sloužiti Hospodinu. Požehnej, vладыко!

Kněz (žehnaje mu): Požehán jest Bůh náš, vzdycy, nyní i přístě, až na věky věkův.

Diákon: Amen. Pomodli se za mne, vладыко svatý!

Kněz: Hospodin nechť vede kroky tvé.

Diákon: Pamatuj na mne, vладыко svatý!

Kněz: Nechť pamatuje na tebe Hospodin Bůh v království svém, vzdycy, nyní i přístě, až na věky věkův.

Diákon: Amen.

A pokloniv se, vychází z oltáře severními dveřmi (poněvadž svatě dveře se otevírají až před malým vchodem) a postaviv se na příslušném místě, naproti svatým dveřím, pokloní se, přezhán se zbožně třikrát, říkáje pro sebe:

Hospodine, rty mé otevři a ústa má zvěstovati budou chválu tvou.

Nato hlasitě začíná dle následujícího postupu.

Koná-li kněz proskomidii **bez diákona**, vynechávají se slova diákonova i odpovědi kněze na ně. (Dále se při liturgii vynechávají tiché dialogy mezi knězem a diákonom a různé diákonovy výzvy – např. „Požehnej, vладыко!“ apod. Jinak kněz říká a koná, co přísluší diákonovi, sám.)

Slouží-li svatou liturgií více kněží, koná proskomidii pouze jeden z nich. V době proskomidie čte žalmista hodinky: třetí a šestou (počáteční ohlas kněze na začátku čtení hodinek je místo ohlasu před přípravou Beránka).

ВѢДАТИ ПОДОБАЮТЪ: ѿце безъ діакона сѣзжитъ іерей, въ прокомідіи діаконскихъ словъ, ѿ на литургіи предъ сѣлаіемъ, ѿ на ѡвѣстѣхъ сѣво: Благословіи владыко, ѿ Проводи владыко, ѿ вѣрѣма сотвориши, да не глаголетъ, чтою ѡсудити ѿ чинѡвѡе предаженіе. ѿце же соборѡмъ сѣзжатъ сѣіеніи мнѡзи, дѣлѣтѣво прокомідіи сѣднѣи іерей трѡкѡмъ да творитъ, ѿ глаголетъ ѡзѡбразѣнна: прочіи же сѣзжитѣи ничтѡже прокомідіи ѡбѡвѡ да глаголетъ.

БОЖЕСТВЕННАА СЛЪЖБА, ѿЖЕ КО СВАТЫХЪ ОТЦА НАШЕГО ВАСІЛІА ВЕЛІКАГО.

Діаконъ: Благословіи, владыко.

Іерей: Благословѣно царѣтѣво, Отца, ѿ Сѣна, ѿ Свѣтаго Дѣла, нынѣ ѿ пріисѡ, ѿ ко вѣки вѣковъ.

Діакъ: Яминь.

Діаконъ: Мнѡромъ Гдѣ помѡлнмѡ.

Діакъ: Гдѣ, помѡлѣдѣ.

Ѡ свѣшнѣмъ мнѣрѣ, ѿ спасеніи дѡшѡхъ нашнѡхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

Діакъ: Гдѣ, помѡлѣдѣ.

Ѡ мнѣрѣ крѣгѡ мѡра, благогѡлѡннѣи свѣтыхъ Божїихъ церкѡвѣи, ѿ соедннѣннѣи крѣкѡхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

Діакъ: Гдѣ, помѡлѣдѣ.

Ѡ свѣтѣмъ храмѣ сѣмъ ѿ сѡ вѣрою, благоговѣннѣмъ ѿ стѣрахѡмъ Божїимъ вѡдѡлѡцнѡхъ вѡнь, Гдѣ помѡлнмѡ.

Діакъ: Гдѣ, помѡлѣдѣ.

Ѡ господнѣ нашѣмъ Блаженнѣйшемъ мнѡролѡчѣ (ѿма река), ѡ господнѣ нашѣмъ [ѿлаі: вѡсокопрѡсѡвѡщеннѣйшемъ архїепїскопѣ, ѿлаі: Прѡсѡвѡщеннѣйшемъ епїскопѣ] (ѿма река), чертѣмъ прѡскѡтѣрѣтѣ, ко Хрїстѣ діаконѣтѣ, ѡ вѣмъ прнѣтѣ ѿ лѡдѣхъ, Гдѣ помѡлнмѡ.

Діакъ: Гдѣ, помѡлѣдѣ.

kolem svatého prestolu. Vyjdou severními dveřmi a kráčeji za světloňosem, nesoucím rozzatol svíce, konají malý vchod a postaví se naproti svatým dveřím. Obazkloní hlavu. Diákon praví:

K Hospodinu modleme se!

Kněz tiše říká modlitbu malého vchodu:

Vládce, Hospodine, Bože náš, jenž jsi ustanovil na nebesích řády a voje andělů a archandělů ke službě slávy své, se vchodem naším spoj i příchod svatých andělů, kteří by tobě s námi spolusloužili a spoluoslavovali dobrotu tvou. Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Po skončení modlitby ukazuje diákon k východu, drže orar třemi prsty (položiv si evangelium na levou stranu prsou či na levé rámě), a praví knězi:

Požehnej, vладыко, svatý vchod!

Kněz tiše žehná vchod:

Požehnaný jest vchod svatých tvých, vždycky, nyní i přístě, až na věky věkův.

Nato diákon podává knězi evangeliář k políbení a po ukončení zpěvu, postaviv se dopředu před kněze, naproti svatým dveřím, pozdvihuje svaté evangelium, volaje:

Velemoudrost, povznesme se!

Pak se oba ukloní a vcházejí do svatého oltáře. Diákon položí svaté evangelium na svatý prestol. Mezitím se kněz pokloní, přezhenná se a políbí ikonu Spasitele, obrátí se k lidu, požehná světloňose, a obrátí se k ikoně Bohorodice, před níž se pokloní a políbí ji, načež vejde do oltáře.

Věřící lid zpívá: »Pojďte, pokloňme se...«

Pojďte, pokloňme se a padněme před Kristem. Synu Boží, ve svatých podivuhodný, spasiž nás, zpívající tobě: Alleluja.

(Jedenkrát)

Je-li neděle: Synu Boží, jenž jsi vstal z mrtvých...

Je-li svátek Bohorodice: Synu Boží, na přimlvy Bohorodice...

